B II 83

CUVINTE BĂNĂȚENE

ADUNATE DE

EMILIAN NOVACOVICIU

ANUL 1924

PREȚUL 8 LEI.

TIPOGRAFIA FELIX WEISS, ORAVIȚA. 538—1925.

BS II 82

BS II 82

BS II 83

CUVINTE BĂNĂȚENE

ADUNATE DE

EMILIAN NOVACOVICIU

ANUL 1924

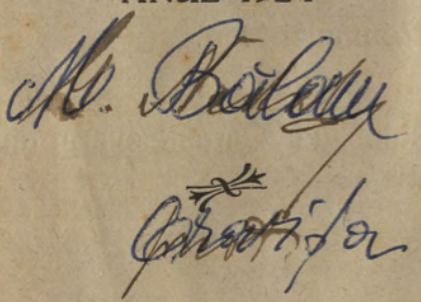

PREȚUL 8 LEI.

TIPOGRAFIA FELIX WEISS, ORAVIȚA. 538—1925.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
REȘIȚA
Str. 7 Noiembrie nr. 50
1826
135/80 B

Am adunat și arangiat după putință în rând alfabetic, cuvinte cu esplicarea lor, culese direct din conversățiile cu poporul Bănățian, cari nu se află în limba scrisă.

Aflarea originei acestor cuvinte, în scopul de a-ne cunoaște și curăți limba de străinisme, o las în grija savanților.

Ar fi de dorit, ca lucrarea prezentă, să dee un bun îndemn și D-lor colegi din ținuturile României-Mari.

Autorul.

Răcășdia, jud. Caraș-Severin anul 1924.

A

„*Agără*“. — Pândește.
„*Afîțare*“. — Rescolire. „*Afițăie*“. — Aprinde focul. Se „*Afîțăie*“. — Inmulțirea, plămădirea vitelor.
„*Alău*“. — Luat în „*alău*“. Goană, pus pe fugă.
„*Agistiruiește*“. — Impodobește, provede cu toate hainele.
„*Abuc*“. — Moale, înfoiat.
„*Aievia*“. — Se arară, umblă moronii în vederea oamenilor.
„*Aiurează*“, „*năiurea*“. — Fantaziază, omul bolnav.
„*Amărât*“. — Supărat, năcăjit.
„*Arțeguri*“, „*arțăgos*“. — Cu nărave.
„*Arsîie*“. — Pile de oaie slabă, unei ființe slabe.
„*Arșiuelie*“. — Muniținne pentru arme.
„*Afîpii*“. — Incepui se adorm.
„*Agie*“. — Suflă ușor vîntul.
„*Astrucă*“. — Acopere, nu desteinue secretul.
„*Adîns*“, în „*adîns*“. — Am făcut cu gând bine premeditat.
„*Aburat*“. — Sătul de toate.
„*Aburiază*“. — Suflă vîntul ușor, se ridică aburii.
„*Ascucie*“. — Fata se ridică, își dă aerul de fată mare.
„*Alvăluc*“. — Beutura dată în cinste în urma unui târg.
„*Aspum*“, „*sumuți*“. — Indemnăm cânii să muște.
„*Anină*“, „*acață*“. — Punie-o în cui.
„*Alăuzît*“. — Pierdut din pricerepe, surd, — nu me „*alăuzi*“, surzi.
„*Arșou*“. — Hîrleți.
„*Afinat*“. — Nițel atins.
„*Aret*“. — Imprejurime.
„*Agiuit*“. — Cuprins de boală, beție.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Baș*“. — Așa, întocmai.
„*Bâzgoaie*“, — Se strâmbă, joacă, desmiardă, afectat,
„*Borâșcăie*“. — Se împing, sparge pământul.
„*Bîrăie*“. — Își bate joc, îl râde.
Are „*biglă*“ la foale, pântece, de untură. — Aglomărație.
Am „*brătăluit*“ mult la olaltă. — Petrecut împreună.
„*Blânde*“. — Bubițe ridicate în urma înțăpării cu urzici.
S-o „*blezgoiat*“. — S-o crepat, deșchis, spart.
„*Băznă*“. — Întunerec, nu se vede nimic.
Am „*boldinit*“. — Am deșchis ochii mari.
„*Bolomoc*“. — Buimăcit, amețit.
„*Bâua*“. — Negarea, împotrivirea, pune „bâua“ nu recunoaște.
Nu „*bomboci*“. — Nu vorbi nimicuri.
„*Bolbocini*“. — Amestecături, buezi, ierburi de leac.
„*Buzumienit*“. — Amețit, confuz.
„*Desbuzumenit*“. — Deștept om învățat, deșteptat din somn, din amețială.
„*Buimăcit*“. — Confuz, amețit.
Îi scoate pe ușă „*buluic*“. — Fără voie, îi țipă afară grămadă.
„*Băznaș*“. — Glumeți, face voie bună, rîs.
„*Bîuaș*“, „*bîvaș*“. — Îndărătnic, trage tot, napoi.
„*Bărăbar*“. — Asemenea. Nu mi bărăbar, egal.
„*Bunari*“. — Fântână.
„*Bizui*“, nu me „*bizui*“ pe vorbele lui. Razim, încred.
Se „*bălăcăresc*“. — Batjocuresc din vorbe.
„*Bololoit*“. — Acoperit la cap, la ochi.
„*Buraică*“. — Ciață, păclă deasă.
„*Burăie*“. — Sună.
„*Baremice*“. — Cel puțin.
„*Bogicăie*“. — Pipăie.
„*Băui*“. — Mască, om prost, moroni.
„*Blagă*“. — Avuție. „*E blago de el*“, — e bine, ferice.
„*Borugă*“. — Părău.
„*Biedă*“. — Drac
„*Bozgângieșcie*“. — Mestecă din gură, cască ochii.
„*Băschii*“. — Cuie lungi.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Bîrfeşcie*“. — Vorbeşte de rău, critică, sparge.
„*Borîndăie*“. — Mestecă.
„*Bîzîcoanie*“. — Intrigi.
„*Băliăiescie*“. — Orbechează.
„*Bâlbăie*“. — Clocoteşte, fierbe în grăsime, oala.
„*Bulbuc*“. — Ceva rotund. „*Bulbucată*“. — Rotundă.
„*Bârcăie*“. — Mulge ultimile picături de lapte.
„*Bidiganie*“. — Domn mare, o fiară.
„*Boghisît*“. — Nimicit, descompus.
„*Brînca*“. — O umflătură, mâna.
„*Buş*“, „*bulgăr*“, „*bolovani*“. — Pământul strîns la olaltă.
„*Bulzeşcie*“. — Expulzează.
„*Bucălai*“. — Berbecele cu botul negru.
„*Brugină*“. — Negricoasă, „*Oacheşă*“ cu ochii şi sprincenele negre.
„*Bobotaie*“. — Flacăra focului.
„*Băl*“. — Alb.
„*Bulgăie*“. — Aiurează.
„*Bloj*“. — Mască, om prost.
„*Băgsama*“. — Poate că, mi-s atent.
E „*biedă*“. — Netrebnic.
„*Bogicăie*“. — Pipăie, caută ceva.
„*Buiestru*“. — Imgâmfat.
„*Boit*“. — Văpsît, colorat.
„*Băs*“. — C . r.
„*Bocsai*“. — Aglomărația de nutreți pentru vite.
„*Bulgăr*“. — eşti „*bulgăr*“. — Bogat, spăhie.
„*Bogdaprost*“. — D-zeu să primească pomana.
„*Brucă*“. — Par ascuțit. Me bruciește, împunge, țapă.
„*Bâțăielnic*“. — Neonest, depravat, înamorat.
E un „*blezgoiat*“. — Diezmerdat.
Se *bălăbăneşcie*. — Luptă.
„*Bumbic* “. — Ii dă lovituri, împinsături, îl alungă.

C

„*Cursură*“. — Diaree.
„*Coclieți*“. — Laţi la iţe.
„*Cofârțe*“. — Cozi de păr în cap (conci), frizură.
„*Chimola*“. — Face numai preforma, tempo.
„*Cârcire*“. — Şicanare, mustrare.
Îi „*criciesc*“ să vină. — Trimit vorbă.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Cocoloș*“. — „*Cucui*“ de coleșă, mămăligă, de brânză, „*Bulbuc*“ O bucată, rotundă.
„*Cârcușît*“. — Plin de gâlci, de tusă, de morburi venerice.
„*Cărânie*“. — Lături din comină de prune.
Se „*chicociesc*“. — Rîd, strigă.
Se „*cieșcuesc*“. — Văicărează.
„*Cutroape*“. — Ia în silă, cu forța averea, îi oprește respirația.
„*Cliombănești*“. — Vibrează coarda violinei lovită cu degetul; — calul dinții când n'are mâncare.
„*Căznit*“. — Torturat, trudit.
„*Cremăluit*“. — Invârtoșat, omul de vestea rea s'a petrificat.
„*Ciumierluit*“. — Ingrețoșat de alimente, de vorbe multe.
„*Ciumierniță*“. — Arsuri, ce se înalță din stomac spre grumaz.
„*Căință*“, me „*căiesc*“. Regret, regretez.
„*Căciulesc*“. — Se apleacă cu prefăcături ca să câștige ceva.
„*Cârcotă*“. — Indesuială, mulțime condensată.
„*Chicit*“. — Aranjat, împodobit, pregătit, așezat bine.
„*Civeșî*“. — Ispitî.
„*Cuptușîră*“. — Apucară din toate părțile.
„*Conți*“. — Bucata.
„*Căpușă*“. — Păduchii găinilor și a oilor.
„*Cuină*“. — Bucătărie.
„*Cuptor*“. — Sobă.
„*Cameră*“ — Unde se pastrează bucatele.
„*Crâmpot*“. — Bucată de cârnat.
Se „*cocoșiază*“. — Se ridică sus ca cocoșul, îngâmfă.
„*Căpătui*“. — Ferici.
„*Câlciavă*“. — Ciartă. „*Câlcevit*“. — Certat.
„*Chiamăt*“. — Ploaie furtunoasă.
„*Ciunăvit*“. — Măscări, batiocorit, tuns neregulat.
„*Curând*“. — Indată, deloc să vini.
„*Chișug*“. — Aranjament.
„*Curaj*„. — Cutezanță, putere.
Se „*corăjășcie* bine“. — Se provede cu de toate.
„*Ciaucă*“. — Ceva înalt.
„*Ciancă*“. — Se zicem „*cam așa*“.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Chingie*“. — Timpul nainte de asfinţire.
„*Chemain* “. — Caii „*chim ie*“, bat din cap, să nu le între pe nări muştele.
„*Câta*“. — Niţică, puţină pâne.
„*Cilimuri*“. — Ponevi pe pat.
„*Cirec*“. — Un pătrari din miel.
„*Cieşmie*“. — Alice. „*Caut*“. — Privesc.
„*Cobie*“, „cobieşcie“. — Invoacă ceva rău.
„*Chilă*“. — Legătură cu ceva în petec.
„*Comandă*“. — Ordin, casa comunală.
„*Crac*“. — Picior.
„*Cârţiţoni*“. — O umflătură, muşunoi.
Se „*colduşesc*“. — Invidiază.
Se „*ciocnesc*“. — Se rezmănâncă, se lovesc reciproc cu sudalme.
„*Chicilie*“. — Bani decorativi, inele, ciercei.
L-o „*chiznovit*“. — Masacrat, tăiat, e fabulant.
„*Chişug*“. — Avere, rând bun în casă, economie.
„*Chiotesc*“. — Cântă neregulat.
„*Cucui*“. — Ecrescenţă, umflătură rotundă.
„*Culă*“. — Turn de observaţie.
„*Cucuioavâ*“. — Un vârf'nalt de munte.
„*Cucâie*“. — Dormitează.
„*Călfezît*“. — Ingălbenit.
Mai „*călit*“. — Inşelat, înceluit, păcălit. Faorul bagă fierul roşu în apă, ca să-l călească, întărească.
„*Cioacă*“. — Vîrf de munte.
„*Clenci*“. — Remăşiţa la tulpina unei crengi frânte.
„*Cliocliumb*“. — Rămăşiţa tulpinei remase deasupra de pământ.
„*Ciuciuleşce*“. Scaldă în ţărână, găinile.
„*Ciupăieşcie*“. — Bate cu palmele în apă.
„*Ciuguleşcie*“. — Mâncă remăşiţele.
„*Chirvai*“. — Procesiune, rugă.
Se „*curăjăşce*“. — Provede, are din destul.
„*Chicimit*“. — Pregătit, pornit pe *treaba* aia.
Se „*cieşcuieşcie*“. — Năcăjeşte.
„*Ciobâlcăie*“. — Bolboroseşte, resuflă în apă.
„M-ai „*ciufuluit*“. — M-ai întors cum ai voit, m-ai înşălat, celuit.
„*Cielău*“. — Inşălător.
Rana se „*căţăliază*“. — Puiază, să lăţăşte.

Cuvinte Bănăţene culese de E. Novacovic.

Mânce-l „*coca*“. — Diarea.
„*Cacior*“. — Cu multe culori.
„*Cârc*“, se nu cârenești. — Să taci.
„*Coacin*“. — Bercec cu botul galbăn.
„*Cocinește-l*“. — Abate-l în cot.
„*Cârcotă*“, „*cârcotesc*“, „*vermetesc*“. — Vermii se mișcă în cadavru.
„*Chici*“. — Șold.
„*Cricesc*“. — Tremet vorbă.
„*Cârțesc*“. — Torturezi cu vorbe.
„*Călciavă*“. — Ciartă, „*Ghieur*“. — Curăți boabe.
„*Codește*“. — Se trage la coadă.
„*Cătrânit*“. — Supărat, năcăjit, negru.
„*Ciungărit*“. — Tăiat arbori fără regulă. Om fără mâni, picioare — „*ciung*“.
„*Cârnit*“. — Retezat.
„*Clocotește*“. — Apa dă undă.
Au „*cuncenit*“, „*încuncenit*“. — Incetat.
„*Cotoarbe*“, „*răiitați*“. — Lucruri rele.
„*Cobârlău*“. — Gărduș în care se țin meii.
„*Cucinel*“, mai „*cucinel*“. — Incet, mai încet.
„*Cursacie-d'aia*“. — In urmarea aceea.
„*Cuzniță*“. — Fabrică, foc mult.
„*Cazna*“, „*căznit*“. — Tortură, torturat.
„*Corgiș*“. — Privire încruntată.
„*Chiorîș*“. — Privire cu coada ochiului, chior.
„*Chită*“. — Buchet.
„*Ciorciol*“. Multe fructe aplecate în jos, „*tigrie*“.
„*Colduș*“, se „*colduțesc*“. — Invidiază.
„*Cichiriș*“. — Desime de tufe.
„*Cădăr*“, nu mis „*cădăr*“. — In putință de a rezolva ceva, apt.

D

„*Dărnește*“. — Oprește, dă napoi, pe cineva,
„*dârnit*“, atins.
„*Dosnic*“. — Vorbește de rău în dos, nu în față.
„*Dârdâie*“. — Vibrează (drîndănie).
„*Desbăierat*“. — Deslegat de sarcină, a scăpat.
„*Dafieciea*“. — Pre nimic, în dar, eftin (lesne).
„*Dichisuri*“. — Podobe, lucruri luxioase.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Desmățiat*“. — Desfrânat, desbrăcat din haine.
„*Dostai*“. — Destul.
„*Duduie*“. — Tună, urlă când ploaie.
„*Dodat*“. — Aclimatizat.
„*Dosadă*“. — Ocară, îl ciartă.
„*Deșert*“, „*deșertez*“. — Golesc vasul, gol.
„*Dăspoiat*“. — Desbrăcat de haine, avere.
„*Do*“, — Ai „*do*“ adus? — „*Do*“. Adecă: „*tot*“.
Șede „*desvăgăniat*“. — Picioarele le ține lărgite.
„*Desvăgănește*“. — Deșchide.
„*Desgieur*“. — Desfac, dau în lături.
„*Dunește*“. — Expulzează putoarea.
„*Daia*“. — De aceea.
„*Dârzui*“. — A trage ca pe o dârză, „*franță*“,
„*Dobocat*“. — Vulnărat.
„*Drâpiță*“. — Calea pe carea târăsc fierăle prada, loc găzît, călcat.
„*Dumicat*“, „*gimicat*“. — Umplătură, „zămincit“.
„*Dugoare*“. — Năduşală de căldură.
„*Dăinuesce*“. — Ține, durează.
„*Dudă*“. — Țavă.
„*Dărâmă*“. — Imburdă, trânteşte, îl nimiceşte.
„*Dilivan*“, nu fi cam „*dilivan*“. — Prost.
„*Duculueșce*“. — I-se meritä, cuvine, compete.
„*Dandură*“. — Scop, în afacerea aceea.
„*Dușnic*“. — Gaura în horn prin care ese fumul.

F

„*Funfăzît, cu funfazuri, cu pohoduri, hărțeguri*“. — Nărave.
„*Forfoceșce*“.—Vorbeşte necuvincios, scroafa în lături.
„*Fleacuri*“. — Nimicuri.
„*Fofoioage*“. — Bucăți de pâine lăsate nemâncate.
„*Feșcelit*“. — Tot ud, murdar pe haine.
„*Feșcelitură*“. — Depravată.
„*Fivo*“, *fivai*“. — E de ajuns, destul.
„*Fel, de feli*“. — De ce sortă, calitate, nici de cum.
„*Famăn*“. — Feră organele sexuale.
„*Folomocari*“. — Incendiator.
„*Flomotoc*“. — Obiectul cu care incendiază.
„*Folomoc, folomotoc*“. — Cad grămadă multe peste olaltă.
„*Fălincă*“. — Defect.
Iți „*flesniesc*“ o palmă“. — Lovesc o palmă.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Flesnit*“. — Spart, desconpus.
„*Forfoci*“, „*trontăni*“. — Vorbește fară rost, nențăles.
„*Frec*“, te „*frec*“, de ți acră inima. Te supăr, năcăjesc.
„*Fleci*“. — Il distruge, nimicește.
„*Flecăcitor*“. — Vorbitor fară rost.
„*Fleancă*“. — Gură.
„*Fălăianeșcie*“. — Lăfăiește.
„*Fiurțuri*“. — Colțuri. Căruța merge în „*fiurțuri*“.
„*Fereșcie*“. — Păzăște, apără. „Firiescie“. — Da, asa-i.
„*De fel*“. — Nici de cum.
„*Fire*“. — Naturel. Are fire bună, naturel bun.
„*Feștilă*“. — Fitil la lampă, chibrit.
„*Fleandură*“, *Spârdâelnic*“.-Vorbitor fără rost, trădător.

G

„*Gloacie*“. — Membrii familiei.
„*Gielait, gielăit*“. — Vorbă multă, asurzitore.
„*Groși*“. — Trunchiuri de lemne: Nu „*izăflă*“ moși pe groși, înventa.
„*Grăpișă*“. — Ca cu grapa, îl trage de picior pe jos, îl târâie.
„*Ghicică*“. — Gâzălă.
„*Gâlcă*“. — Umflătură.
„*Găzăște*“. — Calcă.
„*Gieco*“. — Nu mai zice „*gieco*“, de restituit împrumutul, nimic.
„*Gogoni*“. — Diezmierda.
„*Gianie*“. — Lume, popor.
E „*gheoșată*“. — Ochii afundați ca o gheoace.
„*Gârăie*“. — Porcii la poartă să fie lăsați înlăuntru.
„*Goroveie*“. — Uscături, lemne micuțe, aruncate de apă la țărm.
„*Givan*“. Conversație.
„*Gângăilă*“. — Gângav.
„*Gică*“. — Fală, ți fală.
„*Gavăd*“. — Lume multă, ca vermii.
„*Gugulieșcie*“. — Muierea pre lângă bărbat, umblă tot cu buna, cu dragoste.
„*Giep*“. — Rodul cucuruzului.
„*Gancie*“. — Răni, sifilis. Plin de „*gancie*“, sifilis.
„*Gogliaz*“. — Gunoaie, mestecătură în grâu.
„*Gimic* “. — Sfărâmă.
„*Găunos*“. — Găurit, vermănos.
„*Golomoz*“. — Adunătură mare, încâlcială.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Goşti*“. — Oaspeţi.
„*Golocrac*“. — Fără izmene.
„*Gogie*‘, or ce „*gogie*“. — Ceva.
„*Gubăv*“. — Plin de boale, defectuos.
„*Giaba*“. — Inzadar.
Mi-s „*groasă*“. — Insărcinată, greoane.
„*Gievesesc*“. — Prăpădesc, nimicesc.

H

„*Hîrgoată*“. — Spărtură, vas vechi.
„*Huiduire*“, „*huiduit*“. — Alungat, luat cu sudalme.
Is-o pus „*hala*„ la inimă. — Lăcomia, nesaţul.
„*Halaturi*“. — Mobiliar, edificii, ţîujini.
Umblă „*haităş*“. — Singur, răznit, sepărat.
„*Hîrcoanie*“. — Oarcăie în somn.
„*Hopăie*“. — Ridică în sus.
„*Hupăie*“. — Clatină, nu ţine tactul la dusul poverei.
„*Huimănit*“. — *Hulit*, nu mai şede acasă.
„*Haia*“. — Aceea.
„*Habar*“. — Grijă. Nare *habar*.
„*Hamşieşi*“. — *Venitură*, *mâncătură*. — Imigrat.
„*Hais*“. — Să meargă drept boul.
„*Hoc*“. — Ca să întoarcă carul cu boi.
„*Hanţu*“. — Un joc. F . . . ţi „*hanţu*“. Fătătoarea, cârligul, giamăna.
„*Hart, hartueşcie*“. — Pune la rând.
„*Hoborocit*“. — Confuz, fărmăcat, prostât.

I

„*Izadă*“, — risipă. Se „*izideşce*“, — risipeşte.
„*Ilicieşcie*“. — Dă peste bot, viţelului dela supt.
„*Impopoţonat*“. — Imbrăcat în gală, îngâmfat.
„*Inimuşcă*“. — Firul pe (bât) fucel, de care se leagă cocleţurile.
„*Injghebat*“. — Alcătuit, puse la cale lucrurile.
„Se *îndoapă*“. — Se satură, se umple.
„*Imbufnat*“, „*îmbufnare*“. — Mânios, supărat.
„*Iriş*“, „*istor*“. — Adevărat, chiar ţuică din prune.
Am „*înglenzat*“. — Am remas frapat, suprit.
„*Izaflă*“. — Inventează, destăinuiri.
„*Izdaf*“. — Strânsori, dureri de pântece.
„*Invârcolesc*“. — Dau „*târcoale*“, — întorsături împrejur.
„*Izgonit*“. — Alungat, dimis din serviţi.
„*Icie*“. — Zice.

Se „*iveşcie*“. — Caută afară, ese de după deal, soarele. Să te mai „*iveşci*“ pela mine. Să te arăţi, duci la el.
„*Indîrji*“. — Aţîţă.
„*Izvod*“. — Model. „*Izvodeşcie*“. — Modelează.
„*Indămână*“. — Mie mi uşor, lesne că am de toate. Ado-l mai aproape.
„*Iorsag*“. — Rând, mobiliar.
„*Inchiorbelez*“. — Cuprind toate la olaltă.
„*Iscoadă*“. — Cercetător.
„*Iscodeşte*“. — Descoperă.
„*Ingurluie*“. — Rotează, se mişcă împrejur, se încâlcesc.
„*Indămânatec*“. — Priceput la toate.
„*Istănă*“, e „*istănă*“. — Adevărat aşa cum spuni.
E un „*îngâmfat*“, un „*umflat*“. — Închipuit.
„*Intrămat*“. — Revenit la avere în urma unei daune.
„*Încâlceşce-i*“. — Încurcă-i.
„*Ispăşiesc*“. — Petrec, sufer pentru altul.
„*Ingiamnă*“. — Avântă la ceva. Il „*îmbubiţă*“.
„*Imburiţat*“. — O fi bine se stai *îmburiţat*, cu capul în jos? *âhâ* — da. Sau nu. — ăă.
„*Improşcat*“. — Resfirat.
„*Incuncin*“. — Potolesc, opresc.
„*Icră*“. — Fraget. Cucuruzul e în „icră“. — Crud.
„*Imbuibat*“. — Sătul, îndesat, avut.
„*Imfrânat*“. — Oprit, retras, condus,
„*Iuţele*“. — Ardei, crăstăveţi.
„*Izbutire*“. — Succes.
„*Intâmplare*“. — Accident.
„*Implântare*“. — Infigere.
Asta-i o „*jăgubină*“. — Povară nesuferibilă.
„*Ispravă*“. — Terminarea lucrului.
„*Incuibat* răul“. — Infectat, cuprins boala.
„*Imbie*“. — Indeamnă goştii (oaspeţii), îi poftește.
Se „*îmbie*“. — Aşteaptă să-l rogi mult.

L

„*Loază*“. — Fleacuri, minciuni, nimicuri.
Au „*lălălălă!*“. — Se văicăreză.
„*Lihnit*“. — Rupt de foame, sărac.
„*Limbut*“. — Vorbăreţi.
„*Ligăv*“. — Alege bucatele, nu-i plac.
„*Leacă*“, o „*leacă*“. — Puţin.

„*Lipici*“, are „lipici“. — Dragoste, atracțiune.
„*Linguşire*“. — Şiretenie.
„*Lingău*“. — Omul ce prin laude false îşi face loc.
„*Lom*“. — Culcat tot jos.
„*Lomuros*“. — Cu gunoaie.
„*Lulăie-l*“. — Leagănă-l.
„*Luțuțuşi*“. — Scrânciob. Se atârnă o ață de craca unui arbor spre acel scop.
„*Lovesc*“. — Se potrivesc, caii.
„*Lăcrat*“. — Deschis, lărgită cusutura.
„*Lipină*“. — Pâine subțire.
„*Lud*“. — Copil mic, crud.
„*Letnic*“. — Molatec. „*Lecie*“. — Vreme, timp.
„*Lăcârgie*“. — Murdărie, vorbe ne'nțelese.
„*Lăgări*“. — Adauge, a pune ceva.

M

„*Miernuieşcie*“. — Imprăşchie, resfiră, risipeşte averea.
„*Mojaică*“. — Om ce te cârteşte.
„*Muşinare*“. — Căutare fără spor (lucru).
„*Mângugie*“. — Prăpădit, sărac, fudul.
„*Maldăr*“. — O legătură de 10 jorzi cu care se pedepseau şcolarii, tincluiala.
„*Mâlcom*“, „*mâlcomit*“. — Impăcat, păciuit, potolit, tăcut.
„*Mălăios*“, „*mălăit*“. — Descompunere, sfărâmăcios.
Eşti „*mir*“, de „*mir*“. — De batjocură generală.
„*Mirare*“. — Surprindere neaşteptată.
„*Mizg*“. — Ninsoare cu ploie măruntă.
„*Mursăcat*“. — Mecit, frecat, bătut pe cineva.
„*Mătăhală*“. — Hală de noapte, moroni.
„*Mieciauă*“. — Ispravă, fără întreprindere.
„*Mau*“. — Putere, îndămânială.
„*Mândări*“. — Sfărâm.
„*Mişină*“. — Aglomărație de alimente, avuție.
Ce tot „*mişună*“. — Caută nimicuri, lucruri fără folos.
„*Muerotcă*“. — Diform, om aplecat spre femenism.
„*Moarmăie*“, „*Cioromoesc*“. — Vorbire nențăleasă, pe nas.
„*Mătănieşcie*“. — Lucră prin casă, curte.
„*Momială*“, „*momieşce*“. — Atrage ca să-l prindă cu mâncări, beuturi, vorbe, promisiuni.
E „*moică*“. — Molatec.
„*Migălos*“. — Anevoios, sâlnic.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Măldarește*“. — Tincluește. Om ce se crede mai mult de cât ce e.
„*Motofălit*“, „*mociofălit*“. — Murdărit, sălata unsă cu oleu.
„*Mândăie*“. — Mestecă și freacă.
„*Motopală*“. — Abia-și mișcă picioarele de lene,
„*Mutoflece*“. — Muto-surd.
„*Macăr*“. — Cu toate acestea.
„*Miligoci*“, „*urcior*“. — Umflătură la ochi.
„*Muscuros*“. — Murdar.
„*Mienesc*“. — Numesc, destinezi, pomana.
„*Mlădînă*“. — Indoaie, aplecat.
„*Mirogenii*“. — Legumi, verdețuri pentru aromă.
„*Muciesc*“. — Silesc, trudesc.
„*Mărac*“. — Lipsit. Sărac mărac.
„*Morăcănos*“, „*cioflăgos*“. — Bine plămădit.
„*Mișiel*“. — Ceva slab, sărac.
„*Mișieliază*“. — Văicărează.
„*Mișcodeșcie*“. — Mișcă, clatină.
„*Mascără*“. — Batjocură.
„*Mărcioara*“. — Vitele.
„*Mărăială*“. — Abia își trage sufletu, moara când n'are apă *mărăie*, omul bolnav.
„*Mondur*“. — Haine.
„*Moto*“, „*motovit*“. — Cam biat.
„*Mojgieșcie*“. — Incolțește, îmbăliază.
„*Modoșieșcie*“. — Lenevește, comoditează.
„*Mânec*“, me „mânec“. — Scol de dimineață.
„*Mielug*“. — Desime de plante.
„*Mostofelnic*“. — Chită, buchet de bosioc.

N

„*Număcie*“. — Numai ce.
„*Nișfotă*“. — Lipsă, trebuință mare de bucate.
„*Năsprit*“. — Intărit, înghețat.
Se „*născocorește*“. — Se răstăște, gesticulează, se face rău.
„*Nălăgieșcie*“. — Asaltează mulțimea, „*năpăgieșcie*“.
„*Netrebuit*“. — Leneș.
„*Nălucă*“. — Inchipuire falsă, spaimă.
„*Nădulire*“, „*nădulește*“. — Cutează, îi plac bucatele, mâncă mult.
„*Năzăreșce*“. — Abia poate vedea, i-se împare numai.
„*Nestrecea*“. — Nenorocul.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Născocieşcie*“. — Inventează.
„*Năragit*“. — Avizat, pus la cale, rânduit.
„*Năuc*“. — Zuitoc, uitător, prostocan.
E cu „*nicială*“. — Lucru anevoios, fără ispravă, marunt.
„*Nuncă*“. — Incă nu.
„*Niemiestesc*“. — Frământă, mestecă, întoarce, lucră.
„*Nălăiesc*“, „*năpăgiesc*“. — Vin cu grămada, acoper muştele cadavrul.
„*Năm*ilă“. — Ceva mare.
„*Născomoneşcie*“. — Se face ceva, umflătură, buboni.
„*Netot*“. — Ne om, ne complet.
„*Năclăit*“.— Se prinde, musca, se „*năclăeşce*“ în miere.
„*Năprăcitură*“. — In somn sătana s'a „*năborât*“ la el.
„*Năpăgi*“. — Asaltat.
„*Năiuria*“. — Aiurează.
„*Nărujit*“. — Muşcat, încolţit, atăcat de câni.
„*Năprăor*“. — Timpul la 9 oare dimineaţa.
„*Nieză*“. — Scârbă, mi „nieză“, scârbă.
Noi „*nisăm*“. — Suntem. Voi „*visăţi*“. — Sunteţi. Ei „*îs*“. — Sunt.
„*Năimit*“, Angajat. — „*Năimitor*“, Argat, ziler.
„*Năiem*“, — Se duce în dar, pre nimic.
„*Nemiesît*“. — Prăpădit.
„*Năcaz*“. — Ciudă greaţă.
„*Nădăie*“. — Priciepe, dă cu socoteala că-i aşa.
„*Nima*“, e „*nima*“. — Om de nimic, fără importanţă.
„*Nălăută*“. — Murdară, nespălată.
„*Nărav*“. — Naturel.
„*Nărăvesc*“. — Se înţăleg, sunt egali la naturel.
„*Năborît*“. — Asaltat asupra cuiva.
„*Năloagă*“. — Mult măciniş la mnară.
„*Năsărâmbe*“. — Znoave, abnormităţi,

O

„*Ogrăisît*“. — Vătămat. bolnav, defectuos.
„*Ogrăisî*“. — Face nestrăvănii, comedii, schimonosiri.
„*Ocieşăşte-te*“, „*ogoice*“. — Reţine-te, ai pace.
„*Opintesc*“. — Me forţeţ la ridicarea poverei.
„*Obârcaci*“. — Celui ce se suie pe lucruri înalte, anevoioase.
„*Ocroci*“. — Aşează pe aşternut, într'un oficiu.
„*Ocârcieşcie*“. — Suce, întoarce.
„*Oprăvit*“. — Sfîrşit, gătat, trimis, expediat.

Cuvinte Bănăţene culese de E. Novacovici.

„*Ofilit*“. — Revenit la starea normală.
„*Oblojît*“, — Legat, acoperit, să nu ajungă aer rece.
„*Orfăneşcie*“. — Lucră prin casă.
„*Oblit*“, tras la „*mezdrială*“. — Slab în urma boalei.
„*Omiat*“. — Imbuibat, sătul.
„*Obrîncit*“. — Imflamat.
„*Otîră*, „*câta*“. — Puţin.

P

„*Prichilit*“. — O scăzut temperatura, s-o moiat frigul.
„*Prâsniel*“. — Purec, făcut din lemn, care se învârte, pus în mişcare.
„*Pricolici*“. — Hală de noapte, duh rău.
„*Pirocială*“. — Nedurmire.
A „*prefeci*“. — Ai face pe voiă, a-l apropia.
„*Prigorit*“. — Pete roşii eşite pe piele în urma arsurii focului.
„*Pârpuşît*“. — Fript la repezeală, negata.
„*Popângit*“. — Impins spre ceva.
„*Potolit*“. — Calmat, aşezat vorbele, cearta, focul.
„*Poticnit*“. Lovit cu piciorul în ceva, împedecat.
„*Prălucă*“. — O gaură prin care se scurge apa.
Nu-mi „*pasă*“. — Nemodest, fără respect.
„*Pălăpăneşcie*“. — Bate din aripe.
„*Polie*“. — Apa din ploaia îngheţaţă, ce face lunecuş.
„*Pârcie*“. — Cale de piciare.
„*Pogan*“. — Spurcat, nepotrivit la vorbă, inmoral.
„*Păsăluesce*“. — Potriveşte.
„*Plesnie*“. — Morb de gură la copii.
„*Prefiră*“. — Priveşte amănunţit.
„*Prigoadă*“. — Intămplare, sminteală.
„*Pustînit*“. — A părăsit, a fugit de frică.
„*Pusta*“, e pusta „*goală*“. — Nu-i nimic, deşert.
„*Porobocit*“. — Mişcă din loc în loc, greutatea.
„*Pacoste*“.— Supărare, năcaz cauzat din neprevedere.
„*Profăcut*“. — Fals, simulant.
„*Prîsni*“. — Stropi.
„*Privesteşcie*“. — Sepărează, umblă tot neobservat.
„*Pitulă*“. — Ascunde.
„*Posmâdreşcie*“. — Se face bun, supus, umil, aplecat.
„*Prorupt*“, s-o „*prorupt*“. — Incetat.
„*Prăbuşît*“. — Străpuns, spart, trecut prin el.
„*Pîşcăvit*“. — Impuţit, stricat.
„*Pripuiesce*“. — Faorul, nădeşte, prinde fierul.

Cuvinte Bănăţene culese de E. Novacovici.

„*Pârlit*“. — Atins de flacără, om blăstămat.
„*Pojărît*“. — Arderea pădurii.
„*Ponos*“. — Daruri, pomana.
„*Ponosloi*“. — Critica pomana.
„*Păsurile*“. — Dorirţele.
„*Păs*“. — Asma, am „*păs*“ pe cineva. Ciudă.
Nu-mi „*pasă*“. — N'am respect.
„*Potrivit*“. — Egal, nici mai mult, nici mai puţin.
„*Pomost*“. — Izvor.
„*Puţuluieşcie*“. — Curăţă, spală.
„*Posomorît*“. — Trist, întunecat.
„*Popaşniţă*“. — Lucru rău. O znoabă, nenţelegerea.
„*Poloşcie*“. — Zăcătoarea oilor.
„*Polog*“. — Culcate la pământ.
„*Poptă*“. — Poftă.
Se „*Poplecieşcie*“. — Indoaie picioarele.
„*Poşovoaica*“. — Pedeca ca să cadă, joc.
„*Privelişte*“. — Loc deschis.
„*Potlagiţă*“. — Petec de stofă ce se aşterne sub picior, în opincă.
„*Progit*“. — L'o scăpat *imu*, urinu.
„*Prîsnieşcie*“. — Stropeşte, căruţa.
„*Pângială*“. — Păstrare.
„*Piăpădeşte*“. — Nimiceşte.
„*Prefecieşce*“. — Aproprie, chiamă la el.
„*Pîrlău*“. — Vas pentru cămăşi.
„*Pocieşcie*“. — Halele nopţii înbolnăvesc.
„*Probeşcie*“. — Incearcă.
„*Pomeneşte*“. — Deşteaptă din somn.
„*Pleană*“. — Defect.
„*Pălăurat*“. — Smintit, confuz.
Se „*prelingie*“. — Se scurgie, picură.
„*Ponievos*“. — Nu vede bine, miop.
„*Posegit*“. — S'a aşternut, a început ploaua, bolnavul s'a aşezat pe pat.
„*Posadă*“. — Prăjină.
„*Priod*“. — Calea pe unde trece vânatul.
„*Picinog*“. — Liliputan, mic, necrescut.
„*Posomorît*“. — Intunecat.
„*Pohoduri*“. — Nărave.
„*Pâncuri*“. — Il afli în *voie* bună sau rea.
„*Pâlpăie*“. — Se mişcă flacăra.
„*Pieşcie*“. — Lanciezeazăul, bolnav, nici nu moare, nici nu trăieşte.

Cuvinte Bănăţene culese de E. Novacovici.

„*Potaie*“. — Om lenevos.
„*Pârjol*“. — Total ars de incendiu.
„*Pîrvac*“. — Om bogat, gras.
„*Pistru*“. — Berbecul cu bot de culoare albă, cu pete negre.
„*Pomăt*“. — Minte. Nare pomăt.
„*Promucior*“. — Cerul noorat la asfinţit.
„*Pângeală*“. — Păstrare.
„*Pândeşcie*“. — Păstrează, stă la veghere.
„*Pojar*“. — Scarlatina.
„*Pîrjol*“. — Incendiu.
„*Pojărît*“. — Ars, buruenile numai.
„*Povogăreşcie*“, *Ponosloeşcie*. — Critică, vorbeşte pomana de rău.
„*Pârcie*“. Poteacă în zăpadă.
„*Pândă*“. — Veghee.
„*Pârlău*“. — Vas de lemn în care se opăresc cămeşile.
„*Ponosît*“. — Invechit.
„*Pâşcăvit*“. — Stricat.

R

„*Răgaz*“. — Ingăduială, aşteptare, pauză.
„*Rischidă*“. — Sfadă, ciartă, larmă.
„*Răzbi*“. — Străbate cu vorba sau cu puterea, se între.
„*S-o răzbunat*“ dela vale. — S-o făcut limpezeală la Apus; se răzbună contra unui om.
„*Războit*“. — Luptat.
„*Ropot*“. — Muribundul resuflă rar, a pus ropotul.
„*Rîmnire*“. — Ar pofti, îi place ceva ce nu-i al său.
„*Ce rosturi*“. — Vorbe sunt acestea?
„*Rostire*“. — Mobiliar, ordine în casă.
„*Rostăşcie*“. — Incepe lucrul, vorba.
„*Rîvnă*“. — Voinţă, aplicare.
„*Răspăl*“. — In mod contrar, dela capul subţire către cel gros. —
„*Rescomoni*“. — Mesteca, readucerea afacerilor trecute.
„*Raot*“. — Devastare, prăpăd.
„*Răzlogim*“. — Separăm.
„*Răit*“. — Inrăotăţit, purceilor le merge rău, au răit.
„*Rânjăşce*“. — Scoate colţii, arată dinţii, copilul plânge, e rânjaică.

Cuvinte Bănăţene culese de E. Novacovici.

„*Raita*“. — Pre ei, încunjură-i.
„*Răbunat*“. Stă culcat în pat ~~destrucat, frântit.~~
„*Răzna*“. — „răznit“. Sepărat.
„*Răvășiesc*“. — Alung, despărțesc.
„*Răgiesc*“. — Zbiară boii.
„*Rânjaică*“. — Băiatul bolnav, plânge.
„*Roc*“. — Termin.
„*Ram*“. — Cadru.
„*Rînieșcie*“. — Curăță, ia de pe masă.
„*Răzmănâncă*“. — Se invidiază, se vorbesc de rău.
„*Răzumăn*“. — Priceput, deștept.
„*Răzlogit*“ Impărțit.
„*Răgaz*“. — Pace, odihnă.

BIBLIOTECA JUDEȚEANA
ARESITA
Str. 7 Noiembrie nr. 50

S

„*Sumernic*“. — Subțire.
„*Strivit*“. — Nimicit.
„*Se ciuciuiesc*“. — Vorbesc încet, la ureche.
„*Șagă*“, glumă, „*Șuguit*“, glumit.
„*Stârceală*“. — Gevărul la nuntă.
„*Stârcieșcie*“. — Așteaptă să-i se de, înțelește a primi ceva, se îndeasă se excrementeze, diareze.
„Norocu“, „*sugieșcie*“ — Hotărăște.
„*Șușnieșcie, șușcăie*“ — Oftează dela baerile inimi.
„*Șugubină*“. — O povară, om de nimic, mâncătură.
„*Se scocorește*“. Se face rău, amenințător.
„*Scotocieșcie*“. — Eruiază, caută prin toate locurile ascunse, să afle ceva.
„*Scormonește*“. — Intoarce „*borândăia*“, — amestecă, rescolește, readuce patimile trecutului ca să producă ciartă nouă, minciuni.
„*Schitălos*“. — Măreți.
„*Sîr.*“ — Sîruire, curățire.
„*Slog*“. — Breazdă.
„*Sfadă*“. — Ciartă.
„*Sfios*“. — Modest, retras, fricos.
„*Stăcieșcie*“. Agonisește, face avere.
„*Am stîlcit*“. Uimit, împetrit, suprins.
„*Sloată*“. — Timp ploios.
„*Strușît*“. — Uscat, zbârcit în urma unei întâmplari.
„*Sunduc*“. — Pulpit.
„*Sunducos*“. — Mânios, supărat.
„*Sobă*“. Cameră.
Se cam „*șteșeșcie*“. — Subtrage, se rușinează.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

1835/21

„*Şcierpieliește*“. Fură.
„*Sumuță, aspumă*“. Indeamnă la ceartă, cânii.
„*Slăgicie*“. — Nesărat, prea dulce.
„*Slad*“. — Fundurii, groșciorul așezat la fund.
„*Șiurluiă*“. — Spală, freacă pădimentul.
„*Șibie*“. Nuia subțire, uscată.
„*Sugina*“. Distinul dela naștere, norocul.
„*Sudom*“, — se „sudome“. — Se prăbușește, îmburdă de greotatea poveri, se surupă.
„*Șonforog*“. — Schiop.
„*Sclincit*“. — Eșit dela locul normal, om nenormal, prost.
„*Sufulcă*“. — Bagă în sîn, întoarce mânecele.
„*Strechiat*“. — Boul, căruia îi sună la ureche strechea.
Se „*sucămăzază*“. — Se lăfăește, dă semne de dragoste.
„*Sărăor*“. — Fac lucrul public. Umblu în „sărăor“, adecă de giaba, fară plată.
„*Schilit*“. — Imbrăcat frumos.
„*Șivișește*“. — Ispitește.
„*Streșește*“. — Rușinează, se retrage.
„*Soarte*“. — Destin.
„*Sprinjesc*“. — Alung.
„*Soacăți*“. — Neamți.
„*Stăcit*“. — Adunat, agonisit avere.
„*Scoc*“. Loc bun, plați.
„*Stu*“. — Oprește boul grăbit.
„*Stog*“. — stai „*stog*“. Drept, clae.
„*Spurci*“. — Infectez.
„*Spurcatu*“. — Umflatură, boală.
„*Storesce*“. moare.
„*Șîștori*“. — Brăciri late pe din jos.
„*Smirom*“. — Modest.
„*Strănucit*“. — Diform.
„*Sălăbăgie*“. — Forță.
„*Sfirosit*“. — In urma boalei, nedurmirei, galbăn.
„*Șagă*“. — Glumă. „*Scopit*“, „*iscopit*“. — Castrat.
„*Surotcă*“. — Zamă lungă.
Nici „*șciamăr*“. — Nici urmă de el.
„*Slin*“. — Murdărie.

T

„*Tiri, tiri*“. — Ori ori.
Faci cum îți „*tuncă*“. — Cum îți vine la socoteală.
„*Tărcău*“. — Groștior, ai pus prea mult mălai în lapte.

„*Tăcălăie*“. — Scândurelele cu cari se ține căldarea la facerea mămăligei.
„*Tululuit*“. Amețit de nesomnare.
„*Tihnire*“. — Neconturbare, trai bun, liniște.
„*Țofină*“. — Tină moale.
„*Țicăie*“. — Șicănează, trage cocoșul armei.
„*Țică rea*“. — Neam rău
De „*țânișî*“. — Permanent.
„*Toanie*“. Baltă, apă afundă. Ești cu „toanie„ Ioane. Om afund în ceva.
„*Tropot*“. Zgomotul produs prin umblare.
„*Tîrcoale*“. Incungiură, merge împrejur, ar întra în curte, în vorbe, dar nu cutează,-îndrăznește.
„*Totnatu*“. — Fiecare.
„*Toanie*“ — Afunzime de apă, indignestie, în urma mâncări.
„*Trudesc*“. — Muncesc.
„*Țălăit*“. — Vorbire des repetată.
„*Tonocie*“. — Se fac multe vorbe sunătoare în sat.
„*Tăin*“. Parte. „Tainul meu, Partea mea.
„*Trîcnește*“. Tresaltă, i frică, sare din somn.
„*Tartori*“. — Draci, drăcos.
„*Trântori*“. — Lene, plin de lene, viclean.
„*Trosnește*“. — Pocnește.
„*Trancoce*“. — Lucruri sunătoare.
„*Tutuc*“. — Buturuga, lemn scurt, gros.
„*Tragăn*“. — Umflătură care spînzură.
„*Țiurțiubău*“. — Zamă subțire.
„*Țiflos*“. — Nervos „*Țicos*“. — „*Țică*“ — fierie.
„*Țiacunpacu*“. Călăbălâcul.
„*Tușțai*“. — Destulă zamă la sălașul (coliba) lui Pau.
„*Treabă*“. — Afacere. „*Treaba mea*“. Grija mea.
„*Tărărai*“, ține ca neamțu „*tărăraiul*“. Cântec necurmat.
„*Trontănire*“. — Vorbirea în limbă străină.
„*Țipă*“. — Se vaicărează, zbiară.
S-o „*țip*“, s-o „*țipat*“. S-o băgat, a întrat.
„*Tălășit*„. — Licvidele prin clătinare fac tălazuri, unde.
„*Tălăgărit*“. — Obosit dé călătorie, clătinat.
„*Tăman*“. — Acurat, chiar așa.
„*Trușche*“. — Legături, străiți cu mierinde.
„*Țișniță*“. — Pușcă de apă.
„*Țiupăie*“. — Bate cu piciorul în apă.

Cuvinte Bănățene culese de E. Novacovici.

„*Tărabă*“. — Garde de scânduri, scândură.
„*Tupșîră*“. — Intrară, suprinseră.
„*Timporele*“. — Chibrite.
„*Trocomețe*“. — Obiecte mici de bucătarie.
„*Tîrnosî*“. — Trage în coace și încolo.
„*Toldoescie*“. — Punie 4 boi. Face căsătorie, asociere.
„*Torină*“. — Mâncarea remase.
„*Tondorosi*“. — Trânti, resturna ceva.
„*Tună*“. — Intră. Tunet se zice: Urlă, dudue.
„*Târtăești*“. — Injuri de c . r.
„*Tofleac*“. — Rodul cucuruzului.
„*Tîrpi*“. — Răbda. Nu pot tîrpi, răbda.
„*Tișneșcie*“. — Sare, ese.
„*Tălaz*“. — Valuri de apă.
„*Tumba*“. — Lemnul se mișcă din loc întorcându-se din *cap* în *cap*.
„*Trcabă*“. — Afacere. Treaba mea, grija mea.
„*Tulit*“. — Fugit.
„*Toiul*“ lucrului, Greul lucrului.
„*Tuta*“. — Mână porcii. „Tutăie“. Batjocură când alungă un om.
„*Tuncă*“. — Cum îți vine, cum îți plesnește în minte. Pune în „*toancă*“. In răspundere.
„*Tont*“. — Prost. „*Toantă*“. — Proastă.
„*Tocălăm*“. — Se le adunăm, strânge la un loc.
„*Tîrțiu*“. — Berbece de un an.
„*Târpește*“. — Rezistă.

U

„*Ugește*“. — Rămâne.
„*Urnire*“, urnește-l. — Mișcare, pornire din loc.
„*Ucnește*“. — Nu-i place, suflă greu, e mânios.
„*Ugiță*“. — Trecătoare, gaură în gard.
„*Uric*“, de „*uric*“. — De ținiș, permanent.
Se „*urvește*“. — Prăpădește, moare.
„*Ucă*“. — Vină, îl află vinovat.
„*Urgină*“. — Vine adeseori, diarează.
„*Uzoni*“. — Ploaie torențială.
„*Urăznic*“. — Firele ce rămân la țesut din urzeală.
„*Urligan*“, „cobăți“. — Uliul.
„*Uzmicieșcie*“. — Lucră.

V

„*Vîrdac*“, „*vir*“. — Sân în malul râului.
„*Voriecie*“. Ori-ce.

Face „*Vişcole*“. — Semne, târcoale.
„*Vârcolaci*“. — Fiinţe închipuite ce mănâncă soarele, luna.
„*Vîră*“. — Bagă cu sila înlăuntru.
„*Vâşcieşcie*“. — Intră cu sîla.
„*Vicodol*“. — Ploaie cu vânt.
„*Vior*“. — Vijelie, vînt teribil.
„*Velniţă*“. — Curent de vînt, de aier.
„*Vread*“. — Forma cum merge afacerea.
„*Vecie-aşa*“. — Vezi aşa.
„*Vizurină*“. — Gaura vezurului.
„*Vondrocu*“. — Călăbălîcul.
„*Văgăună*“. — Afunzime.
„*Vondrocaş*“. — Călător, migrator.
„*Vrâstnic*“. — De o etate.
„*Vrâstă*“. — Etate. Stau vrâstă, rînd, sîr.
„*Văluş*“. — Astupuş, dop din rîze, ierburi.
„*Viece d'aia*“. — Pentru aceea.
„*Vârdac*“. — Umblă încoace şi încolo.
„*Vizîdic*“. — Cotrenţa din dărăt.

Z

„*Zânzănire*“. — Tremurare de frig.
„*Zăpsât*“. — Cuprins pe neaşteptate.
Se „*zglimboaie*“. — Se strâmbă, schimonoseşte.
„*Zălăvat*“. — Cu mulţimea, încomodare.
O „*zăliecit*“. — Sărit aşchia sau alt ceva.
„*Zăcon*“. — Obiceai.
„*Zănosât*“. — Abia deşteptat din somn, somnoros.
„*Zăpuc*“. — Căldură.
„*Zmîncieşcie*“. — Trage din mână cu forţa, aspru.
„*Zgonire*“, „*izgonire*“, „*zăgonit*“. — Dimis din lucru, din oficiu.
„*Zgomot*“. — Sunet neplăcut, larmă.
„*Zăzănie*“. — Conturbare, ciartă, între casnici. învrăjbire.
„*Zăgniat*“. Risipă în alimente, remăşiţe.
Ai „*zgogit*“. — Nimerit, lovit.
„*Zdruşit*“. — Spart.
„*Zdrumic*“, „*zdrobesc*“. — Mărunţesc, sfarăm.
„*Zdravăn*“. — E voinic, sănătos, tare.
„*Nezdravăn*“. — Peste fire mare, nenatural, hală.
„*Zgrâcit*“. — Scump, restrâns, egoist.
„*Zăpicit*“. — Ne crescut, remas mic.

Cuvinte Bănăţene culese de E. Novacovici.

„*Zgugulit*“. — Friguros, restrâns în haine, mic.
„*Zăcinit*“. Obrit, abătut apa.
„*Zăprit*“. — Oprit, nu poate diara.
„*Zăbovit*“. — Amânat, întârziat.
„*Zmăueşce*“. — Dă sătanei.
„*Zmău*“. — Sătan, drac.
„*Zbate*“. — Suge viţelul ultima picătură.
„*Zvîcneşcie*“. — Sângele în buboni, loveşte.
E luat de „*zuze*“. — De zine, e nebun.
„*Zgârcit*“. — Scump, avar.
„*Zgârnat*“. — Urâcios, produce greaţă.
„*Zăgniat*“. — Gunoi, de alimente.
„*Zălăcti*“. — Sărit.
„*Zducnieşce*“. — Impinge, izbeşce uşa.
„*Zădânat*“. — Oprit.
„*Zămuică*“. — Apă acră făcut cu făină, borş.
„*Zăbovi*“. — Intârzia.
Se „*zgârgoreşcie*“. — Se restrânge, abstă dela placeri.
„*Zatcă*“. — Bîtul cu care opreşte sulul din dărăt la război.

J

„*Jigubină*“. — Un parasit pe care eşti nevoit să-l susţini.
„*Jîvină*“. — Fiară sălbatecă.
„*Jigane*“. — Un neam de fiară.
„*Jmuluit*“. — Pănuşit, luate piencele, părul.
„*Jupan*“. Domni vechi, care bătea.
„*Jupueşce*“. — Trage pielia, averea.
„*Jigoare*“. — Morb la câni. Arsuri pe pept.
„*Jubiă*“. — Zgaibă, bubă.
„*Jilav*“. — Tare, nu se poate frânge.
„*Jâglăvit*“. — Vătămat, julit la picior.

19 13 78
135/80

EMILIAN NOVACOVICI învățător,
cavaler al Coroanei României.

19/10

BII 83

De acelaş autor,

apărute:

1. „**Folcloristica română**“, partea primă, apreciată sub Nr. 132/1921 de Academia de ştiinţă din Bucureşti, — se află de vânzare la autor şi la librăria Şcoalelor (fosta Ţăranu) din Oraviţa. — 25 Lei.
2. „**Răcăşdia în războiul mondial, revoluţie şi sub ocupaţiunea sârbească**“. — 10 Lei.
3. „**Monografia**“ comunei Răcăşdia. — 26 Lei.
4. „**Cuvinte Bănăţene**“. — 8 Lei.

Se află de vânzare la autor şi în librăria Feliciu Weiss din Oraviţa.

Sub tipar:

5. „**Folcloristica română bănăţeană**“, partea a doua primită sub Nr. 1510/1922 la Academia din Bucureşti.

Gata pentru tipărire:

6. „**Amintiri din viaţa autorului**“ şi
7. „**Genealogia**“, familiei Novacoviciu.

* * *

După dorinţă, la comande se anticipează preţul şi portul poştal.

013332 eBibliophil